

Mnogi priporočajo, naj se obdrži **papirnat denar doma**, kakor češ, da je bolj varno obdržati ga doma, kakor ga naložiti v hranilnico. To mnenje je popolnoma napačno. Naj se zgodi z avstrijskim papirnatim denarjem karsibodi, je mnogo bolj varno, ako je naložen denar v kakšni zanesljivi hranilnici, kakor da leži doma v skrini.

Pozivljamo torej slovensko prebivalstvo v njegovem lastnem interesu, da ne obdrže papirnatega denarja doma, ampak da ga nalože v dobro stoječe slovenske denarne zavode. Tudi ves drugi denar, ki je mogoče kje drugje naložen, naj se izroči slovenskim denarnim zavodom.

Avstrijska administracija je razkropila naše uradnike po vsej Avstriji. Zaradi tega se nahaja v tujini mnogo jako sposobnih in narodnih uradnikov.

Narodni svet v Ljubljani pozivlja uradnike, ki prebivajo izven jugoslovanskega ozemlja, da sporočijo nemudoma Narodnemu Svetu v Ljubljani svoj naslov ter natančno opišejo posej, ki ga izvršujejo. Pripravijo naj se tudi, da se vrnejo v domovino takoj, ko jih bo Narodni Svet pozval.

Kavno tako pozivljamo tudi vse gospe uradnike, ki so že vpokojeni, ne glede na to, ali bivajo v domovini ali v tujini, da sporoče nemudoma Narodnemu Svetu svoj naslov ter natančno opišejo posej, ki so ga v zadnjem času svojega uradovanja izvrševali. Prosimo, da se tudi ti gospe pripravijo, da bodo po svojih močeh služili domovini.

Na svoji seji dne 27. oktobra 1918 je sklenilo predsedstvo Narodnega Sveta sledeče:

1. Glede na to, da državna prehranitvena služba grozi popolnoma odreci, da bi zaradi tega utegnile nastati nedoželjne posledice, ustanoviti za vso Slovenijo in Istro lastni urad za prehrano in preskrbo ter pozvati deželno predsedstvo Kranjsko, da temu uradu odstopi deželni prehranitveni urad za Kranjsko z vsem pripadajočim aparatom in vsemi organizacijami.

2. Izdati manifest z naznanilom, da kot eksekutivna oblast Narodnega Vječa prevzema takoj ves prehranitveni in preskrbitveni posej za vso Slovenijo in Istro.

3. Izdati oklic na vsa županstva in župne urade, v katerem se ti ukrepi predsedstva dajo na znanje, ter pozivlja, naj županstva vplivajo na prebivalstvo, da se pokorava odredbam predsedstva Narodnega Sveta in takoj odda že določeni kontingent živil.

4. Stopiti zaradi dobave živil nemudoma v stik z Narodnim Vyborom v Pragi in Narodnim Vječem v Zagrebu.

5. Namestiti pri transportnih vodstvih zaupnike Narodnega Vječa ter se tozadevno obrniti do kompetentnih oblasti.

6. Posredovati pri južni železnici, da osnuje v Ljubljani svoje ravnateljstvo in pri železniškem ministrstvu na Dunaju, da premesti prometno ravnateljstvo iz Trsta v Ljubljano.

7. Odposlati dva uradnika svojega prehranjevalnega in preskrbovalnega urada v Gradec v svrhu nadziranja ondotnega »Wohlfahrtsausschuss«, da ne bo rekviriral po slovenskem delu Štajerske.

8. Zahtevati, da kranjski uradni list izhaja odslej v slovenskem jeziku.

V seji dne 29. oktobra se je ustanovil **Agrarni odsek** in petero enket, ki imajo Narodnemu Svetu staviti nasvete glede izpremembe uprave in osebja, in sicer: v politično-upravni, sodni, finančni, poštni in šolski stroki. Člani enquete so naproseni, to delo kar najhitreje izvršiti.

Predsedstvo Narodnega Sveta je sklenilo v seji dne 28. oktobra 1918 javno potom časopisja pozvati vse javne urade, ki se nahajajo na Slovenskem ali v Istri, da uradujejo izključno v slovenskem ali srbohrvatskem jeziku. Slovenski in srbohrvatski jezik sta občevelni in poslovni jezik naših javnih uradov.

Pozivljamo posebno sodne urade, srednje šole in železniške urade, da pričnejo takoj uradovati v našem jeziku. vsi uradi naj javijo Narodnemu Svetu, da so vzeli ta poziv na znanje ter sporočijo, katere izpremembe so tozadevno uvedli

Dr. Anton Korošec,
predsednik.

Narodna obrana.

Na poziv Narodnega Sveta v Ljubljani so se dne 27. oktobra t. l. združili na mestnem magistratu ljubljanskem zastopniki Sokolov in Orlov, ki so ustanovili jedro (kader) Narodne obrane, izvodni so vodstvo Narodne obrane, ki ima nalogo, organizovati Narodno obrano po vsej Sloveniji, kakor so jo že Srbi in Hrvatji organizovali za svoje ozemlje. Ta Narodna obrana ima predvsem nalogo, da sciti materinino in moramo imeti naše ljudstva pred vračajočimi se vojaškimi neustrojnimi tolpami, pred njih plenjenjem, požiganjem in oskranjevanjem. Poleg imenovanja organizacij se pritegnejo k Narodni obrani tudi gasarska društva, mostvo pa se rekrutiraj iz sposobnih mozi od 18. do 50. leta. Omenjeno vodstvo izdela službovnik in poslovnik Narodne obrane, ki ga predlož. v potrjenje Narodnemu vječu v Zagrebu kot ussi vrhovni narodni oblasti.

Slovenske učitelje pozivljamo, naj se dajo brezpogojno na razpolago snovne in krajevne odbore Narodne obrane! Mnogo naših tovarisev že itak deluje v zgoraj omenjenih organizacijah, torej so ti že po ipso pozvani, da stopijo v vrste Narodne obrane!

Obenem pozivljamo vse one tovarise, ki so načelniki ali voditelji v Sokolstvu, naj svoja imena takoj naznanijo vodstvu Zaveze!

Dospej je čas, ki nas pozivlja na branbo naše domovine Jugoslavije! Temu pozivu se moramo pokoravati!

Vse potrebne informacije glede osnovanja Narodne obrane dobe naši tovarisi na lokalnih odborih Narodnega Sveta. Ker takih odborov še ni, naj jih ozivotvorijo, za vsa navodila pa naj se obrnejo na Narodni Svet v Ljubljani. Snovanje krajevnega Narodnega Sveta in Narodne obrane naj se vrši v soglasju z županom in občinskim odborom. Tudi duhovščina je na priporočilo škofa dr. Jegliča zagotovila svoje sedetovanje.

Poziv.

Ustanovljajte občinsko Narodno obrano!

Navdušeni se veselimo svobode v neodvisni Jugoslaviji. Opravičeno pa greni splošno veselje med narodom velika skrb, če našim pokrajinam konec vojne ne prinese novih, še večjih nesreč: požigi, plenjenje, ropanje, umori in druga

nasilstva od strani izstradanih vojaških krdel, ki bi se v slučaju neredne demobilizacije vračali preko naše domovine. Na vse moramo biti pripravljeni. Zato pozivljamo po naročilu najvišje narodne oblasti Narodnega Vječa v Zagrebu vsa telovadna društva (sokolska in orlovska), požarne brambe in sploh vsa narodna društva, občine in posameznike, da dogovorno med seboj takoj osnujejo po vseh občinah, v vsaki vasi skupno občinsko Narodno obrano.

Vsaka občina naj ima za ta prehodni čas svoje Narodno obrano ali javno stražo. Če to zahteva posebnost leže, je tudi lahko več občin združenih v eno občinsko Narodno obrano. Gotovo pa je najbolje, da se v vsaki občini in v vsaki vasi ustanovi Narodna obrana posebe.

Odbor za občinsko narodno obrano naj bo sestavljen po velikosti občine od 6 do 10 moži. V tem odboru vodi predsednik in njega namestnik upravne in organizacijske posle (popis, plačo, prehrano, obleko, obutev itd.). Načelnik in podnačelnik pa naj skrbita za tehnično vodstvo straže, t. j. za četrne redovne vaje, rabo orožja, pouk v stražni službi in za eventualno razdelitev straže v več pododdelkov. Poleg tega ima odbor tajnika, blagajnika in po potrebi njihova namestnika. Vrhovna odločitev v vseh važnejših stvareh pristoji celotnemu odboru. Kjer bi župan ali kdorkoli oviral priprave za ustanovitev, ali bi kakšna nezanesljiva oseba hotela delati ovire, naj se izvoli odbor za občinsko Narodno obrano preko župana in teh oseb.

Kdo spada k Narodni obrani? Za prvi začetek vsak moški nad 17 let star, ki se prostovoljno priglasil. Če bo kazalo uvesti obvezno brambno dolžnost, pa od 17. do 50. leta, kar odloči Narodno vječe v Zagrebu, ki preskrbi tudi orožje. Dokler pa tega ni, je dobro v slučaju potrebe vsako obrambno orožje in sredstvo. Občinske obrane se dogovore medsebojno glede podpore v slučaju potrebe. Zunanji znak za člane, ki spadajo v Narodno obrano, je okrogla kokarda v narodnih barvah in legitimacija od odbora občinske Narodne obrane.

Osrednji odbor za Narodno obrano v Ljubljani.

Slovenski profesorji in Jugoslavija.

Odbor društva slovenskih profesorjev v Ljubljani sporoča svojim članom in vsem tovarišem: Na prošnjo našega društva je Narodni Svet v Ljubljani odredil, da bodi odslej poslovni in učni jezik na vseh naših srednjih šolah slovenski. — A mi moramo še več nujnih izprememb predložiti našemu Narodnemu Svetu. V najbližjem času — tedni nas ločijo — stopimo kot država v stik z velikim svetom. Znanje modernih jezikov je zdaj pečeča potreba. Posebno Slovencem. In v tem oziru ne smemo niti enega dne zamuditi. Zato se društvo tem potem obrača do vsakega posameznega tovariša z vprašanjem: Kaj bi se v našem srednjem šolstvu moralo takoj (v teku novembra že) opustiti in kaj takoj uvesti? Posebe tu mislimo glede pouka v slovenščini, srbohrvaščini, potem v francoščini, italijanščini, angleščini in nemščini; kaj bodi obvezno in kaj ne? Kako naj se takoj preuredi pouk v zgodovini? Katere šole (ljudske, srednje, učiteljske, trgovske...) in kje bi se morale takoj ustanoviti. En tovariš, profesor Iv. Vesenjaj, je v pon-

deljek v Mestnem domu že razvil svoje nasvete. Odgovora prosimo najkasneje v osmih dneh na društveni odbor. Potem takoj skličemo sestanek, da sklenemo tozadevne predloge za Narodni Svet. Korakajmo v prvi vrsti!

Izpraševanje vesti.

Prav dobro je zadnjič zadelo »izpraševanje«! Za neko šolo na Kranjskem v neki zakajeni dolini naj veljajo sledeča vprašanja:

1. Zakaj uporablja dotična šola kuverte s samonemskim naslovom in pečat s samonemskim tekstom, kadar piše — recimo — krajnemu šolskemu svetu, katerega predsednik je nemškutarški kramar?

2. Zakaj so uradn. knjige samonemške?

2. Zakaj so uradne knjige samonemške?

sko?

4. Zakaj so sestavljeni zapisniki konferenc v nemškem jeziku?

5. Zakaj je večina poučnih izrekov na stenah šolskih hodnikov nemška?

6. Zakaj stoji na vratih razrednih učiteljev in učiteljic: Herr Franz... Herr Mathäus... Fri. Johanna... Fri. Franziska...

Ali je bilo res potrebno, da je Herr Franz »šola« svojo deco v šulferajnskem vrtcu?

Te vse stvari smo mirno gledali in trpeli do sedaj, ali odslej ne bo več tega!

Sicer se bomo pa s to kuriozno šolo in njeno kroniko še pečali!

Skandalozni kramarski politiki bodo naredili že poklican faktorji konec!

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz naše Zaveze.

Vodstvo Zaveze je poslalo tajništvu Slomškove Zveze to-le pismo:

Členjenemu tajništvu Slomškove Zveze v Ljubljani.

Dne 2. novembra t. l. se vrši v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne v Ljubljani seja upravnega odbora Zaveze jugoslovanskega učiteljstva. Dnevni red te seje je razviden iz priloženega posebnega izdanka »Učiteljskega Tovariša«.

Z ozirom na važnost razpravnih predmetov ter z ozirom na to, da sedanjí veliki, zgodovinski dogodki kategorično vevajo vsemu jugoslov. učiteljstvu, naj se nemudoma združi k skupnemu delovanju, iskreno vabimo cenjeno tajništvo Slomškove Zveze, da pošlje na omenjeno sejo dva ali tri svoje zastopnike s pooblastilom, da se smejo kot naši ljubi gosti udeleževati razprav ter za svoje organizacijo nabirati informacij v svrhu nadaljnjega skupnega delovanja in postopnja vprašanj, ki so za naš stan in za naše šolstvo veljavna in odločilnega pomena.

Kogarkoli iz svoje organizacije pošijete na našo sejo — vsak nam bo dobrodošel tovariš in sotrudič ob delu za bodočnost kulturne veličine našega naroda! Le tega Vas prosimo, da ne izberete v ta namen 4 članov svoje organizacije, ki so: Franc Jaklič, Janko Nepomuk Jeglič, Franc Lavčičar in Karel Simon. Ti štirje vaši člani so prevec grešili na račun občin koristi, časti in ugleda učiteljskega stanu, zato je v interesu naše skupne stvari, da z njimi ne razpravljamo. Podrobneje o tem Vas moremo informirati na seji sami, oziroma morete dobiti informacije iz 24. številke »Učiteljskega Tovariša«.

V nadeji, da prav gotovo ugodite našemu tovariškemu povabilu, Vam pošiljamo iskrene tovariške pozdrave!

Za vodstvo Zaveze:

L. Jelenc,

t. č. predsednik.

tik za ušesi), se spneta ubradač in povezača z dvema »perišanima«. Ta nakit, ki sestoji iz dveh igel, kuke in dveh perišanov, je posebren ali pozlačen ali pa tudi iz žlahtnih kovin; izdelujejo ga domači zlatarji. Opisano glavno pokrivalo z nakitom nosijo le žene, in je takorekoč vidni znak oženjenih. Nevesto »ubradijo« na dan poroke in pripoveduje se, da zaide pri tej ceremoniji večkrat igla hote v glavo, kar seveda boli, a »mlada« mora molčati in se tako takoj v začetku zakona vaditi potrpežljivosti.

Barvanje las in šminkanje je pri kmetiškkih ženah jako razširjeno. To modo so menda uvedli lekarnarji, ki so imeli sicer z zdravim narodom malo zasužka. Večina srbskih žen obuva »opanke«, ki se pritrde z jermenom okolo gležnjev. Koncem jermena (»kajša«) je »kopča« (kljukica), s katero se jermen zapne v nogavico.

Pozimi nosijo kožuhe brez rokavov. Tudi kožuhi so okrašeni z raznimi cvetkami, ki so ali vezene ali pa iz barvanega tankega usnja in prišite na kožuh. Ornamenti ličijo na naše, vendar so naši dokaj lepši. Dežnik je tu redka stvar in velja za imenitno reč pri hiši. Pravijo mu »amrel«.

Iz navedenega je razvidno, da si delajo Mačvanke same svojo obleko. To pa je bilo pred vojno lahko, ker je bilo dovolj volne in prediva. Noša pa je začela zaradi pomanjkanja sirovin propadati, in danes že vidiš take nesrečne kombinacije domače in tvorniške obrti, da ne veš, ali bi se smejal ali bi pomiloval. Saj tako je bilo tudi pri nas v časih propada narodne noše. Dobri in imoviti kmetje pa so še založeni za nekaj časa in to po krajih, ki jih ni toliko dosegla vojna.

Moška oblačila.

Dočim najdemo pri ženski noši med posameznimi okraji precej razlike, je moška noša skoraj po vsej Srbiji enotna. V Mačvi so nosili in še nosijo kmetje nošo domačega dela. Perilo izdelajo žene, obleko pa »abadžije« (krojači). Oblačijo: »kóšuljo« (srajco) do kolen segajočo in gače (spodnje hlače), obuvajo čarape, ki so vedno vezene. »Čarape« prinese nevesta svojemu mlademu drugu do 50 parov, ki so skrbno izdelani. »Čarape« so prvi prezent, ki ga dobi »mómak« (fant) od devojke. Natikajo »ópanke«, ki jih pritrde z jermenom okolo gležnja. Hlačam pravijo »čákšire«, in te so

bile do novejših časov turškega kroja (zadaj z ono smešno veliko »mavho«). To je bilo in je še pri Turkih praktične vrednosti, ker počepajo ali posedajo s prekrižanimi nogami in zato morajo biti hlače dovolj široke. Danes nosijo že bolj ozke, ki se proti kolenu zožujejo, pod kolonom se pa tesno oprijemajo meče. Nogavice se potegnjejo preko hlače malo nad gležnje nog. Opasujejo se s »tkanico«. Preko te opašejo navadno še usnjati pas, na katerega obešajo nož na kratkem jermenu obično kakor vojaki bajonet. Našemu telovniku podobno oblačilo je »kóporan«, preko katerega se obleče »férmen« ali »vérmen«, ki ima tesne rokave in se ne zapenja. Pozimi ali ob slabem vremenu oblačijo preko tega še »gunj« (suknjič), ki sega le do pasu. Prvo dvojje je navadno iz finega temnomodrega sukna ali iz težke črne svile in bogato okrašeno s svilinimi črnimi bortami. »Vermen« ima tudi po kakih 10 srebrnih gumbov po eni strani, ki so tesno eden poleg drugega in segajo od ovratnika za dobro majhno ped navzdol po prsih.

Če se oddalji seljak za par ur od hiše, ponese s seboj tudi »torbo«, v kateri najdeš okusno pogačo iz pšenične

moke in »zástrug« (lesena posoda s poklopem), s šlrom in kajmakom. Seveda je v torbi tudi »slánik« (posodica s soljo) in luka ne manjka nikoli...

Glavo pokrivajo poleti s slannikom ali klobukom, pozimi pa s »šúbaro« (visoka črna kučma). Narejene so iz blaga, ki imitirajo kožuhovino, ali pa so prave »astrahanke«.

Letna noša je jako praktična in lepa. Nosijo le »gače« in košuljo iz tankega »srpskega platna«. Obuvajo se v opanke in čarape in imajo še poleg tega nekatere gamaše iz sukna: »tózluka«. Opasujejo se s pisano tkanico. Oblečejo le »vermen«, pokrijejo glavo s klobukom in — hajdi v lepí svet!

Ne morete si predstavljati, kako čudovito vpliva lepa belina noše v masi na oko. Na zeleni livadi se sučejo mladiči z veselimi devojkami v lahkem kolu, čestitijivi starci pa sede v lipovi senci in se razgovarjajo o srečnih prošlih časih...

Božo Račić.

Kranjsko.

Društvo vpokojenega učiteljstva na Kranjskem je imelo dne 15. oktobra t. l. zaradi nepričakovano nastalih razmer svoj izredni občni zbor, ki se ga je udeležilo osemindvajset članov in članic. Na tem zborovanju so se izpremenila tudi društvena pravila s posebnim ozirom na naše sosedne tovariše in tovarišice, ki imajo odslej tudi prost vstop med nas svoje bivše sotrpine, kjer nam bodo vsi dobrodošli. — Ker je večina dosedanjih odbornikov odložila svoja mesta, se je volil tudi nov odbor. Izvoljen je bil za predsednika Bogomir Krenner, za tajnika Anton Javoršek, za blagajnika Simon Punčuh, za odbornike oziroma odbornice Jernej Cenčič, Fran Kavčič, Marija Maroutova in Felicita Korkaljeva. Račune bosta pregledovala Josip Benedek in Fran Klinar. — Društvo je zopet v pravem tiru ter je upati, da bo v Jugoslaviji za naš dobrobit delovalo še uspešneje, nego je bilo dosedaj. Četudi smo že stari in izmučeni, imamo pa še upanje na boljšo bodočnost in pravi jugoslovanski pogum. Na zdar!

Gornjegrajsko učiteljsko društvo bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 10. novembra 1918, točno ob 10. uri popoldne v šolskem poslojpu v Gornjemgradu. Spored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja v Bočni. 2. Poročilo predsednika: a) dopisi b) društvena spominska knjiza od leta 1914 naprej c) ureditev društva, inventarja. 3. Poročilo blagajnika in odobrenje računov. 4. Pobiranje članarine za drugo polletje 1918 po 12 K od udeležencev zaostalih plačil. 5. Volitev novega odbora. 6. Predlogi. Šolski voditelji se prosijo, da poberejo od onih, ki se zborovanja nikakor ne morejo vdeležiti, članarino in event- zaostala plačila. Z ozirom na važnost zborovanja zlasti v tem visokem času se pričakuje polnoštevilne udeležbe. Zborovalcem je skupno kosilo zagotovljeno v gostilni gosp. Mikuša. Na veselo snidenje! Joško Bizjak, t. č. predsednik.

Odborova seja »Slovenske Matice«, dne 17. oktobra 1918. Gospod predsednik se spominja v toplih besedah pok. želez. revidenta, bivšega večletnega matičnega tajnika, iskrenega rodoljuba gospoda Frana Podkrajška in ravnatoka velezaslužnega in odličnega slovenista patra Škrabca in želi, da se zabeleži spomin na oba spoštovana pokojnika v zapiski. — Matično denarno stanje je ugodno. — V smislu sklepa in pravil Pisateljskega podpornega društva, ki se je na zadnjem občnem zboru razšlo, prevzame Matica imovino tega društva s obvezo, da jo upravlja v podporo potrebnim slovenskim pisateljem in njih družinam toliko časa, dokler se ne ustanovi novo društvo, ki bo upravičeno, prevzeto imovino sprejeti. — V slučaju razpusta na novo se snujočega društva »Krekova ustanova« je Matica pripravljena prevzeti in oskrbovati polovico premoženja tega društva. Drugo polovico prevzame Leonova družba. — Matica izda s sodelovanjem mariborskega zgodovinskega društva in s podporo Jugoslovanske akademije Štreklovo zgodovinsko slovnico slovenskega jezika kot posebno založnino. — Od knjig za 1918. leto je ena gotova, druga je v delu. — 100letnico Vodnikovo počasti Matica prihodnje leto s kritično izdajo njegovih pism, opremljeno s esejističnim uvodom. Sprejet je predlog za izdaje slovenskih zgodovinskih posameznih slovanskih narodov. — Izvršitev izročil odbor Znanstvenemu odseku. — V spomin zblizanja s Poljaki izda Matica v prevodu večje delo iz polske klasične literature. — Na ponudbo je nekaj prevodov, ki jih je Matica pripravljena kupiti. Gledala bo, da si nabavi rokopisov in skrbela za to, da pisatelji ne bodo čakali po nepotrebnem na honorarje.

Koroške vesti.

—k— **Jugoslavija na pohodu!** »Mir« poroča iz Pliberka: »Jugoslavija se nam bliža s hitrim koraki. Nekateri pliberški meščani so povsili glave kakor mračniki, kadar pošlje sonce. Razdelili so se v tri oddelke. Prvi trdijo, da nikdar v srečo niso bili nemčurji in da so slovenskega rodu (kar je res!), morali so le molčati pred nemško oholostjo. Rekli so, da postanejo sedaj zavedni Slovenci. Druga vrsta so tisti, ki trdijo, da gredo prvo uro iz Pliberka tja gor kam med Nemce, kakor hitro zasije Jugoslavija. Tretja vrsta, a teh je le eden, najmočnejši pliberški vse-nemec, pa pravi, da se takoj ustrelji, ako res pride do Jugoslavije. Gospodje, bode vsi držali besedo? Naš dopisnik dostavlja: Nam koroškim Slovencem radiosti utripje srce, ko prihaja naše odrešenje. Tudi slovenski Korotan bo osvobojen — nič več ne bomo govorili o tožnem Ko-

rotanu! Naša prva in najnujnejša skrb mora sedaj biti, da rešimo koroško šolstvo iz rok nasilnih, ponemčevalnih krempljev! Slovenskemu Korotanu — slovenskih šol! Le po površnem računu bomo rabili kakih 300 slovenskih učiteljev, oziroma učiteljic. Duše nam prekipevajo. — Gosposverske polje je zopet naše! Živela svoboda! Živela Jugoslavija!

—k— **Iz učiteljske službe.** Imenovani so: Za nadučitelja v Anabihlu nadučitelj Gašper Polak v Baldramsborju; za nadučitelja v Pulstu učitelj B. Schellander v Zrelcu; za nadučitelja v Št. Lenartu pri Sedmih studencih nadučitelj Vinko Zwick v Gorjah; za nadučitelja v Rožeku nadučitelj Ant. Tiefenbacher na Vratih; za nadučitelja v Vrbi nadučitelj A. Eisenhut v Tihiju; za nadučitelja v Ettendorfu učitelj J. Strasser v Šmarju; za učiteljico v Velikovcu učiteljica St. Hodrova v Grebinju; za učiteljico v Št. Andrežu učiteljica J. pl. Panzerjeva v Podgorjanih. Premješena je učiteljica Helena Šetinova iz Škofije v Šmihel nad Pliberkom.

Kranjske vesti.

—r— **Najnujnejša reforma v naših šolah.** Začnimo takoj z delom! Odpravimo iz naših šol vse ono, kar se ni nikdar strinjalo z našimi nazori in kar ne odgovarja duha sedanjega časa. Do definitivne reforme našega šolstva preteče pač še nekaj časa, a dotodaj naj učiteljstvo samo po svoji previdnosti in vesti ukrene, kar se mu zdi umestno! Vsekakor pa se mora takoj odpraviti pouk nemščine v I. in II. razredu ljudskih šol in poučevanje nekaterih predmetov (zemljepis, zgodovina) v višjih razredih ljubljanskih šol, ki ga je proizakonično uvedel slavni cesarski svetnik Anton Maier pod protektoratom ravnika tako — ali pa še bolj slavnega viteza Kalteneggerja! Ta madež na našem narodnem šolstvu, ki si je z njim kupil Maier naslov cesarskega svetnika, mora izginiti takoj iz naših šol!

Štajerske vesti.

—š— **Umrja je pri Sv. Marjeti** nižje Ptujta tovarišica Ana Čehova, rojena Meškova, žena tovariša Ivana Čeha, stara komaj 34 let. Na veličastnem pogrebnem izpovedu je ob grobu govoril vrli učiteljci v slovo provizor Janko Slavič. Blag ji bodi spomin! — Preostali naše sožalje!

—š— **Slovenci v Gradcu.** Razume se, da se je tudi akademične mladine v Gradcu polastilo radostno razpoloženje. Pretekli terek so se zbrali jugoslovanski akademiki — bilo jih je s Čehi vred do dvesto — pri Zlatem angelu. Na povabilo je govoril član Narodnega Vjeća dr. Kukovec o položaju ter razpravljal o postopku v Gradcu živčih Jugoslovancev. Zborovalci so soglašali, da pričakujejo v Gradcu za slovensko manjšino v bodočnosti zagotovitev svobodnega razvoja. Vendar so se strinjali, da spadajo kot jugoslovanska mladina kar najprej v svojo samostojno domovino, ne da bi se morali prenašati, ker bi se s tem oškodovali v napredku svojih studij. Dr. Kukovec je na željo akademikov prevzel nalogo v Narodnem Vjeću pripraviti mladini pot za ugoden prestop na zagrebško vseučilišče.

—š— **Poročil se je Miloš Oset,** trgovec na Muti, z učiteljico Minko Pretnarjevo, hčerko pokojnega upravnika našega lista, tovariša Jakoba Pretnarja. Obilo sreče!

—š— **Nemškutarske trdnjave na Štajerskem kapitulirajo.** Nemškutarske trdnjave na Štajerskem se rušijo in podirajo. Zmagovita jugoslovanska trobojnica se razvija nad njimi. Iz Brezice brzoglavljajo z dne 31. oktobra. Danes so nemškutarji izročili mesto slovenskim rokam. V imenu Narodnega Sveta je prevzel dr. Stiker mestno upravo, nad nemško hišo plapolja trobojnica. Iz Celja je bil poklican ravnatelj Smertnik, da likvidira mestno hranilnico. V mestu in okolici vlada nepopisno navdušenje.

Splošni vestnik.

Resnična in pravična sodba. O veličastni manifestaciji, ki se je pretekli terek — na dan narodnega praznika — tako sijajno izvršila v Ljubljani, poroča »Naprej« v svoji 249. številki, piše: »Včerajšnji narodni praznik je dokazal, da je središče slovenskega dela bodoče Jugoslavije, Ljubljana, zrelo in da umeva veliki čas, ki naj v prihodnjih dneh uresniči oni del demokratičnega programa, ki se mu pravi samoodločba. In ako velja načelo, da je središče, glava vsake družbe, ljudstva in naroda za merilo kakovosti obenem vse družbe, ljudstva in naroda, tedaj lahko trdimo, da je slovenski narod kot del jugoslovanske države, za samovlado v zvezi, uedinjen z ostalimi Jugoslovani, zrel in kulturno pristopen samoodločbi in samovladi. Svojemu navdušenju in svoji volji za lastno državo je dal narod duška v oni pravi obliki, ki jo moramo prisoiati edinole zrelomu narodu, namreč v obliki nad vse organizirane in urejene manifestacije, brez vsake le najmanjše maščevalne misli — dasi bi imelo ljudstvo izza časa zadnjih štirih let preveč povoda zanjo — brez najmanjšega izgreda. Veselje in radost, izvirajo-

ča iz zavesti svobode, iz zavesti, ki jo ima pravkar na svobodo izpuščen narod, je dihala iz vseh teh tisočev in tisočev, ki so manifestirali na ljubljanskih cestah.»

Kuhanje sadja. Mnogi poljedelci imajo namočeno sadje, ki ga ne smejo kuhati, ker niso še dobili tozadnega dovoljenja. Po našem mnenju ni treba čakati tega dovoljenja, ampak naj takoj kuhajo namočeno sadje.

»Šolski pregled«. Predsinočni »Slovenski Narod« objavlja pod naslovom »Šolski pregled« informativen članek izpod peresa tovariša Ivana Šoge.

Mutilicentni dar našega vladke Narodni Galeriji. Ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič je na dan našega narodnega praznika velikodušno naklonil Narodni Galeriji kneževski dar 20.000 K. Naj bi se tudi drugi naši imovitejši rodoljubi spomnili tega eminentno narodnega društva. Slava našemu vladiki!

Aretrirani funkcionarji avstrijske vlade. V četrtek popoldne je narodna straža aretrirala ravnatelja policijskega ravnateljstva v Ljubljani grafa Künigla, policijskega svetnika dr. Skubla, predsednika deželnega sodišča pl. Elsnerja, dvornega svetnika Kalteneggerja in jetnišničnega ravnatelja Rabitscha. Zvečer je oddelni predstojnik za pravosodje dr. Ravnhir odredil, da je aretrirane funkcionarje avstrijske vlade zopet izpustil.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zaovd.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. sept. 1918 K 122.770.16.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/6. ure popoldne.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 . . . . . K 66,800.000.—
hipotečnih in občinskih posojil . . . . . „ 27,000.000.—
rezervnega zaklada . . . . . „ 2,000.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in restalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
narodne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 1/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta«, v Ljubljani.

r. z. z. o. j.

Celkovni račun števil. 12.366.

Zadružnik našega denarnega zavoda postane lahko vsak, kogar sprejme načelstvo. Delež 50 K, se mora takoj polno vplačati. Posebno se pripravljajo ti deleži kot osnovne glavnice učiteljskih društev. Deležne vloge se obrestujejo po 5%.

Vstopnine se enkrat za vselej plača 2 K.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsacega, ako tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 4 1/2%.

Obrestovanje se pričena dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. dne vsacega meseca.

Posojila se dajo le zadružnikom na osebni kredit po jako ugodnih pogojih. Posojila dovoljuje načelstvo. Načelstvene seje so vsako 2. in 4. delavno soboto v mesecu. Zadruga plačuje na željo za svoje dolžnike premije ter tudi posreduje pri zavarovanju.

Vrača se po spodaj navedenih načinih. Vsakdo si lahko izbere način vračila po svoji osebni potrebi in po svoji plačilni zmožnosti.

Vsacih 100 K posojila se vrača po načinu:

mesecnih rokov	rokov	rok
A v 12 in sicer	11 à	9 K — h
B " 18 " "	17 " 6 " "	12. 4 K 73 h
C " 24 " "	23 " 4 " "	18. 3 " 56 "
D " 38 " "	37 " 3 " "	24. 4 " "
E " 46 " "	45 " 2 " 50 "	38. — " 66 "
F " 60 " "	59 " 2 " "	46. 1 " 81 "
G " 70 " "	69 " 1 " 75 "	60. — " 70 "
H " 85 " "	84 " 1 " 50 "	70. 1 " 42 "
		85. 1 " 26 "

Informacije pošilja zadruga vsakomur franco, kdor vpošlje 30 h v pisemskih znakih. Na prošnje brez vpošiljave navedenih znamk se ne odgovarja.

Dopise je naslovljati edino na zadrugo, ne na posamezne člane načelstva. Zadrugi lo-
kal je v Ljubljani, Franciskanska ulica 6.

Uradne ure za stranke so izvenzemski praznikov vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/6. ure popoldne.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovarisa« izide dne 15. nov 1918.

Stev.: 1093.

Razpis učiteljskih mest.

V sežanskem šolskem okraju se razpisujejo nastopna učiteljska mesta v definitivno nameščenje:

1. Nadučiteljsko mesto na šestrazredni ljudski šoli v Sežani.

2. Nadučiteljsko mesto na petrazredni ljudski šoli v Nabrežini.

3. Nadučiteljsko mesto na štirirazredni ljudski šoli v Komnu.

4. Mesto učiteljice na ljudskih šolah v Komnu, Povorju, Nabrežini, Sežani, Velikemodu, Zgoniku.

Prošnje s potrebnimi prilogami naj se vlagajo službenim potom na c. kr. okr. šol. svet v roku štirih tednov, računaje od dneva objave natečaja v uradnem listu.

Prošnje, vložene po preteku natečajnega roka, in prošnje, ki niso opremljene s predpisanimi dokazili, se ne vpoštevaajo.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.